

om vi
ska klättra
i framtiden

var vi
ska klättra
i framtiden

Klippaccess

För att arbete med frågor om klippaccess och naturvård ska fungera krävs det att du som klättrar är medlem i en klubb. Klubben behöver dig som medlem för att de ska kunna underhålla bultar, anordna städdagar vid klipporna med mera. Det finns en mängd organisationer, till exempel Lantbrukarnas Riksförbund, Naturskyddsföreningen och Sveriges Ornitologiska Förening, som har intressen i samma markområden som vi klättrare. Det finns därför ett stort behov av förståelse mellan dem och oss. Både på klubbnivå och på riksnivå arbetar Svenska Klätterförbundet för att ge så mycket information som möjligt om klättring till dem och olika myndigheter.

Svenska Klätterförbundet arbetar aktivt för att förbättra möjligheterna att klättra i Sverige. Genom att vara medlem i en klubb stöder du denna verksamhet. Gå med!

Nästa gång du är ute vid klippan. Titta runt omkring dig. Vad är det egentligen för träd som växer nära klippan? Vilka växter hittar du? Bli medveten om din omgivning!

det är
du som
bestämmer

Naturvårdsverket
Bleholmsterassen 36
106 48 Stockholm
Telefon: 08 698 10 00

Naturskyddsföreningen
Box 4625
116 91 Stockholm
Telefon: 08 702 65

Lantbrukarnas
Riksförbund
105 33 Stockholm
Telefon: 08 787 50 00

Sveriges Ornitologiska
Förening
Ekhagsvägen 3
104 05 Stockholm
Telefon: 08 612 25 30

Allemansrätt och klättring

Vi klättrare blir allt flera. Det är givetvis positivt att många inser hur roligt det är med klättring. Men ju fler vi blir desto större blir kraven på oss. Att många klättrar kan innebära problem. Vem har inte hittat skräp vid foten av en klippa? Fåglar som häckar på och kring klippor störs. Flera markägare har tröttnat på besök av allt för många klättrare på sin mark. Marken kring klippan kan på mycket kort tid slitas ner. Vad som en gång var en gräsmatta kan snabbt förvandlas till lera. Det finns situationer då vi klättrare måste se konsekvenserna av vår aktivitet.

Naturen och rätten att klättra är inget att ta för givet. För att andra ska uppleva den på samma sätt som vi måste vi ta ansvar och hänsyn.

I Naturvårdslagen förklaras att "Naturen utgör en nationell tillgång som skall skyddas och vårdas. Den är tillgänglig för alla enligt allemansrätten. Envar ska visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med naturen".

Allemansrätten är en stor tillgång för Sverige. Samtidigt för den med sig ett ansvar, att inte störa, att inte förstöra. Allemansrätten är en rättighet med ansvar.

Växter

Klättrare och vissa växter har ett gemensamt. De trivs på klippväggar. Klipp lavar är känsliga och växer mycket långsamt. En klättrare kan på några sekunder riva bort lavar som växt på en klippa i hundratals år.

Vegetationen på toppen av en klippa är mycket känslig för slitage eftersom jordlagret där är tunt. Rötterna på de träd som står nära kanten håller samman jorden. Att fira från träd är ett smidigt sätt att ta sig ner, men då repet dras ner slits trädets skyddande bark. Många nedfirningar kan döda trädet. Om trädet dör kommer även det tunna jordlagret och vegetationen att försvinna, eftersom trädets rötter håller samman jorden. Ett firningsankare kan minska slitaget på toppvegetationen.

Försök också att i möjligaste mån använda etablerade stigar då du rör dig i naturen. Det minskar också slitaget.

Naturvårdslagen skyddar en mängd växter genom fridlysning. Ta kontakt med Länsstyrelsen i ditt län för att få reda på vad som gäller där du bor.

Fåglar

Vissa fåglar gillar också klippor. Vi leker där, de bor där. Under fåglarnas häckningstid och under ungarnas uppväxt, normalt vår och tidig sommar, är de extra störningskänsliga. Föräldrarna kan bli störda av en klättrare och överger då lätt sina ägg eller ungar. En störning kan innebära att honans ägg kyls ned och fostren dör. I vissa fall kan också den starka hetten från solen i de starkt belysta klippphyllorna få ungarna att dö då de ännu ej klarar sin temperaturreglering. Honan skyddar dem mot både kyla och för hög värme. På vissa klippor kan det därför vara nödvändigt att införa klätterförbud under vissa perioder. Respektera sådana förbud. Länsstyrelsen beslutar om förbud, men det kan även förekomma avtal mellan lokala klätterklubbar och ornitologiska föreningar.

I södra Sverige är det framförallt berguv, korp och pilgrimsfalk som är känsliga arter, medan det i norra Sverige är berguv, fjällvråk, jaktfalk, kungsörn och pilgrimsfalk som kan störas i klippmiljöer.

Upptäcker du en varnande rovfågel är det ett tecken på häckning. Berguven är mera tillbakadragen och syns inte alltid. Den är mycket störningskänslig och kan även vid relativt små störningar lämna sina ungar för gott.

Länsstyrelsen och även ornitologiska föreningar kartlägger fågelbestånd runt om i landet och om du är osäker på om du kan klättra på viss klippa kan du ta kontakt med dem.

matteuccia orientalis

Hemfriden

Klippor är nyckfulla. Ibland ligger de mitt ute i skogen, andra gånger precis bredvid ett hus. En hörnsten i allemansrätten är att hemfriden ska respekteras. Du får ta dig fram till fots, cykla, rida, åka skidor och givetvis klättra i naturen om du inte riskerar att skada gröda, skogsplantering och annan känslig mark. Dock finns det viktiga undantag. Du får inte passera över eller vistas på privat tomt. Tomt, som inte alltid är inhägnad, är området närmast boningshuset. De boende har rätt att vara i fred. Om insynen är fri måste du hålla dig på rejält avstånd så att du inte stör. Du får inte heller störa markägaren i dennes verksamhet. Om du får tillstånd att klättra på klippa nära boningshus så km ihåg att du är vår representant gentemot allmänheten varje gång du är ute och klättrar. Klättra gärna men klättra med målsättningen att synas och höras så lite som möjligt.

Nyturer

Det är ett av klättringens största nöjen att sätta upp en ny led. Om du haft lyckan att finna en ny klippa och vill göra en nytur **måste** du kontakta markägaren

och få dennes tillstånd innan du påbörjar nytursarbetet. Detta har stor betydelse både för möjligheten att klättra på just den klippa du hittat och för synen på klättrare generellt. Diskutera möjligheten att klättra på klippan, men även hur man bör ta sig till klippan och var man ska parkera.

Fråga först, klättra sedan. Du ska jobba med, inte mot en markägare, Även vid din hemmaklippa är det viktigt att bibehålla god kontakt med markägaren. Rätten att klättra är inget att ta för givet.

Bultar

Bultar används inom klättring och ger om de placeras på rätt sätt, en kraftigt ökad säkerhet med ett relativt litet ingrepp i klippan. Samtidigt utger den ett hot mot fortsatt klättring. För en ickeklättrare är bulten det mest synliga tecknet på att klättring förekommer på klippan. Därför är det viktigt att alla bultar som sätts upp kamoufleras så att de smälter in i omkringliggande klippa.

Innan du sätter den första bulten på en klippa måste du kontakta markägaren och klätterklubben i området och i samråd med dem bestämma över bultningen. Du har skyldighet att kontrollera eventuella naturreservatsbestämmelser.

På vissa klippor kan det vara nödvändigt att, för att få klättra där överhuvudtaget, avtala med markägaren eller berörd myndighet om förbud eller begränsningar av borbults användning. Respektera sådana beslut. Även om du inte kan tänka dig klättring utan bultar finns de andra klättrare som gör det. Förstör inte för dem!

Motorfordon

Motorfordon hör inte hemma i naturen. Enligt Terrängkörningslagen får du inte köra utanför vägar. Normalt har du dock rätt att parkera omedelbart intill vägen om inte parkeringen av fordonet utgör en fara för trafiken eller hindrar markägaren att komma fram med maskiner. Ta en promenad istället för att ställa bilen på ett olämpligt ställe. Vid många klätterområden har lokala klättrare kommit överens med inblandade parter om en lämplig parkeringsplats vid klippan. Ofta finns information om detta i områdets klätterföreläsa. Om du hittar en ny klippa är det viktigt att även parkeringsfrågan diskuteras med markägaren.

Ø 10 mm

slagborr

Nedskräpning

All nedskräpning utomhus är förbjuden. Du som klättrare bör dessutom föregå med gott exempel och städa bort även andras skräp. Det är alltid trevligt att komma till en klippa utan att se tejpbitar, cigarettfimpar och annat på marken. Kom ihåg att skräp vi den klippa automatiskt kommer att tillskrivas klättrare! Många klubbar anordnar dagar då man städar hemmaklipporna. Var med på dem!

Camping

Övernatta i första hand på iordningsställda lägerplatser. Det är tillåtet att slå upp ett tält för något eller några dygn på mark som inte används för jordbruk och som ligger avlägset från boningshus. Ju närmare bebodda hus och ju större risken är att du kan störa någon, desto större anledning att be markägaren om lov. Kravet på hänsyn är ännu större vid fri camping med husvagn eller husbil. Lämna alltid lägerplatsen utan spår!

Eldning

Elda aldrig om det är minsta fara för brand. Vid torrt väder råder ofta eldningsförbud. Kontakta kommunens räddningstjänst (brandförsvaret) om du är osäker om vad som gäller. Släck elden ordentligt innan du lämnar platsen. Du kan bli dömd till böter och skadestånd om elden sprider sig. Du får alltid använda fältkök, oavsett om det råder eldningsförbud.

Elda aldrig direkt på klippvallar. De spricker och får fula sår som aldrig läks.